

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30.09.1987, sp. zn. 6 Cz 31/87, ECLI:CZ:NS:1987:6.CZ.31.1987.1

Číslo: 29/1988

Právní věta: Do běhu lhůt stanovených pro uplatnění nároků pracovníkem, který pro duševní poruchu není schopen činit právní úkony (§ 265 odst. 2 zák. práce), se nepočítá doba, po kterou mu nebyl ustanoven opatrovník, i když tento pracovník dosud nebyl pravomocným rozhodnutím soudu zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo v této způsobilosti omezen anebo ještě ani nebylo řízení o způsobilosti k právním úkonům zahájeno.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 30.09.1987

Spisová značka: 6 Cz 31/87

Číslo rozhodnutí: 29

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Lhůty, Náhrada škody v pracovním právu, Opatrovník

Předpisy: 65/1965 Sb. § 265 ods. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 29

Do běhu lhůt stanovených pro uplatnění nároků pracovníkem, který pro duševní poruchu není schopen činit právní úkony (§ 265 odst. 2 zák. práce), se nepočítá doba, po kterou mu nebyl ustanoven opatrovník, i když tento pracovník dosud nebyl pravomocným rozhodnutím soudu zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo v této způsobilosti omezen anebo ještě ani nebylo řízení o způsobilosti k právním úkonům zahájeno.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 30. 9. 1987, [6 Cz 31/87](#))

Žalobce se žalobou domáhal proti žalované organizaci odškodnění pracovního úrazu. Uvedl, že u této organizace pracoval jako dělník do roku 1978. Dne 19. 8. 1977 při práci spadl se žebříku a utrpěl zranění hlavy, ramenního kloubu, páteře a žeber. Práce neschopen pro tento úraz byl do 20. 2. 1978. Požadoval náhradu za ztížení společenského uplatnění, náhradu za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti, a to celkem 63 357,- Kčs.

Žalovaná organizace navrhla zamítnutí žaloby. Mimo jiné vznesla námitku promlčení uplatněných

dílčích nároků na náhradu škody způsobení uvedeným úrazem.

Obvodní soud pro Prahu 3 rozsudkem žalobě vyhověl. Ohledně námítky promlčení dospěl k závěru, že není důvodná. Měl doloženo, že žalobce trpí od úrazu, utrpěného 19. 8. 1977, duševní poruchou, která vylučuje duševní schopnosti, jež jsou nezbytným předpokladem způsobilosti k právním úkonům. Proto doba, po kterou mu nebyl ustanoven opatrovník (k ustanovení opatrovníka došlo až v průběhu tohoto řízení), se nezapočítává do běhu promlčecí doby (§ 265 odst. 2 zák. práce). V důsledku toho nebyly uplatněné dílčí nároky promlčeny (§ 263 odst. 3, věta první, zák. práce).

K odvolání žalované organizace městský soud v Praze svým rozsudkem změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu zcela zamítl. Námítku promlčení shledal důvodnou; ustanovení § 265 odst. 2 zák. práce vyložil tak, že se vztahuje pouze na pracovníky, kteří byli pravomocným rozhodnutím soudu zbaveni způsobilosti k právním úkonům nebo v této způsobilosti omezeni. Konstatoval, že v řízení ve věci způsobilosti žalobce k právním úkonům, vedené u obvodního soudu pro Prahu 3 pod sp. zn. 10 Nc 858/83, není dosud pravomocně skončeno.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, tak, že rozsudkem odvolacího soudu byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 263 odst. 3, věta první, zák. práce začne jednoroční lhůta k uplatnění nároku na náhradu škody běžet od dne, kdy se poškozený doví o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá.

Jde-li o nároky pracovníků, kteří musejí mít opatrovníka, nebo o nároky proti nim, nezapočítává se podle ustanovení § 265 odst. 2 zák. práce do běhu lhůty stanovení pro uplatnění nároku doba, po kterou jim opatrovník nebyl ustanoven.

Účelem ustanovení § 265 odst. 2 zák. práce je mimo jiné ochránit pracovníky, kteří pro duševní poruchu nejsou schopni činit právní úkony, a to před újmou, jež by jim mohla vzniknout do doby, než jim bude ustanoven opatrovník. Proto nelze poskytovat ochranu pouze pracovníkům, kteří byli pro duševní poruchu zbaveni způsobilosti k právním úkonům nebo v této způsobilosti omezeni, a odepřít tuto ochranu pracovníkům, kteří pro duševní poruchu nejsou schopni nabývat práv a brát na sebe povinnosti v pracovněprávních vztazích, avšak nebyli dosud způsobilosti k právním úkonům zbaveni nebo v ní omezeni. Zmíněné ustanovení je proto třeba vykládat tak, že opatrovníka musí mít i pracovník stížený duševní poruchou, která ho činí neschopným k právnímu úkonu, o který jde, např. k uplatnění nároku na náhradu škody, i když dosud nebyl pravomocným rozhodnutím soudu zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo v této způsobilosti omezen. Takový pracovník musí mít opatrovníka, protože pokud by právní úkon učinil sám, byl by jeho právní úkon neplatný podle ustanovení § 242 odst. 1 písm. d) zák. práce (že totiž jednal v duševní poruše, která ho činí k právnímu úkonu neschopným). Tento výklad je v souladu i s účelem vyjádřeným v ustanovení § 17 odst. 1, 2 zák. práce.

Odvolací soud tedy v projednávané věci pochybil, když vycházel z opačného právního názoru a v důsledku toho se pak nevypořádal s odvoláním žalované organizace, která především zpochybňovala závěry znaleckého posudku z odvětví psychiatrie, předloženého žalobcem v průběhu řízení. Tím byl porušen zákon v ustanovení § 220 odst. 1 o. s. ř. ve vztahu k ustanovením § 263 odst. 3, věta první, a § 265 odst. 2 zák. práce. Rozsudek odvolacího soudu byl proto zrušen (§ 242 odst. 1 o. s. ř.) a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení; v něm bude třeba provést též důkaz spisem obvodního soudu pro Prahu 3 sp. zn. 10 Nc 858/83 o řízení o způsobilosti žalobce k právním úkonům.